

Täysistunto

Perjantai 23.5.2025 klo 13.00—13.28

5. Lakialoite laiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 14/2025 vp Atte Harjanne vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan. — Keskustelu alkaa. Edustaja Harjanne, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.02 **Atte Harjanne vihr** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessahan on yksinkertaisuudessaan kyse nyt siitä, että vaalirahoituksen ennakkoilmoituksesta tehtäisiin velvoittava. Eli siitä ajasta, kun listat niin sanotusti laitetaan kiinni eli ehdokaslistat vahvistetaan, siihen, kun ennakkoäänestys alkaa, tällä aikavälillä, tulisi jokaisen ehdokkaan toimittaa nykyisen kaltainen ennakkoilmoitus, sellainen, minkälainen se vaalirahoitusilmoituskin on. No, on itsestäänselvää, että avoimuus ja läpinäkyvyys ovat tärkeitä toimivalle demokratialle, ja se, että on suurempi läpinäkyvyys siihen, minkälaisia rahoittajia ja taustatahoja erilaisiin poliittisiin virkoihin pyrkivillä henkilöillä on, on osa tätä demokratiaa. Ja itse asiassa se, että se olisi tiedossa ennen äänestyksen alkua nykyistä paremmin, olisi tietysti demokratian kannalta vahvistava asia.

Meidän nykyinen järjestelmähän on ehdokkaalle hyvin kevyt — tämä on byrokraattisesti hyvin helppo tehdä. Jos vaalirahoitus on hyvin pieni, niin se on käytännössä pari klikautelua, ja sitten jos se ei ole aivan pieni, niin sitten on ihan perusteltuakin ehdokkaalta edellyttää sellaista työtä, jossa käy tekemässä selvityksen siitä, mistä vaalirahoitus muodostuu.

On ilmiselvää, että se vaalirahoitus, jonka ilmoittaa ennakoon, voi muuttua huomattavasti siitä, mikä lopulta toteutuu. Kaikkia kustannuksia vaikkapa verkkomainonnasta tai viime hetken kampanjaspurtista ei välttämättä ole tiedossa, ja vastaavasti lahjoituksia saat- taat hyvinkin tulla ihan loppusuoralle asti, ja näinhän me olemme nähneet. Mutta samaan aikaan kyllä uskaltaisin väittää, että käytännössä kaikilla ehdokkailla on jonkinlainen ar- vaus ja käsitys ja arvio siitä, millä vaalibudjetilla vaaleja tekee ja mistä se rahoitus mah- dollisesti muodostuu. Jos ajatellaan, että tämä ennakkoilmoitus olisi huomattavasti erilai- nen kuin se varsinainen tehty ilmoitus, niin siihen voi olla hyviä syitä, ja sitten ne on syytä avata julkisesti, jos joku niiden perään kysyy. Vastaavasti ihan poliittisen sisällönkin osal- ta on tapana luvata monenlaisia asioita ennen vaaleja, ja sitten vaalien jälkeen niistä joutuu vastuuseen. Samalla tavalla tässä olisi hyvin selkeää sitten perustella, jos esimerkiksi tie- dotusvälineitä kiinnostaisi, miksi olisi huomattava ero tämän ennakkoilmoituksen ja tä- män varsinaisen vaalirahoitusilmoituksen välillä. En näe siinä mitään suurta draamaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2025 vp

Ehkä ennemminkin olen ollut vähän pettynyt siihen, miten heikosti näitä ennakoilmoituksia nykyjärjestelmässä tehdään, eli tämä vapaaehtoisuus ei selvästikään toimi. Joillain puolueilla, ainakin vihreillä, on itse asiassa velvoitus ehdokassopimuksessa nämä täyttää. Olisi hienoa, jos tämä olisi vuosien varrella muodostunut käytännöksi kaikissa puolueissa, mutta valitettavasti näin ei ole tapahtunut, joten itse näkisin, että tällainen velvoittavuus toisi sitä kaivattua läpinäkyvyyttä meidän demokratiaan tältäkin osalta. Ehkä kysyisin ennemminkin, miksi ei. Tarjolla on siis hallinnollisesti, byrokratian kannalta, hyvin kevyt tapa vahvistaa meidän demokratian avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Valitettavasti meidän poliittinen koneisto ei ole vapaaehtoisesti siihen sitoutunut, niin että silloin on ihan perusteltua lainsäätäjänä meidän siihen tällä tavalla kannustaa ja velvoittaa. Eli jos tätä vastaan on erityisen hyviä argumentteja, niin tietysti myös ne olisi mielenkiintoista nyt kuulla. Jos tämä lakialoite ei tällaisenaan mene läpi ja lennä, niin kannustan ja toivon, että sitten eri puolueiden poliitikot täällä kuitenkin omassa porukassaan vievät eteenpäin sitä ajatusta, että tämän voisi esimerkiksi omiin poliittisiin ohjelmiin kirjata tavoitteisiin.

Lopuksi haluan vielä kiittää oikeustieteen opiskelijaa Liisa Sipolaa, joka oli harjoittelijana tässä jokin aika sitten keväällä meikäläisellä töissä avittamassa ja oli mukana tätä laatimassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja sitten edustaja Heinonen.

13.06 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Kiitos edustaja Harjanteelle lakialoitteen esittelystä, jossa siis vaalirahoituksen ennakoilmoituksesta tehtäisiin pakollinen. Harjanne esitteli tätä omaa lakialoitettaan ja totesi, että ehdokkaalla pitäisi olla jonkinlainen arvaus siitä, mitä on käyttämässä. Sitten totesitte myös puheenvuorossanne, että jälkeensä eli äänestyksen jälkeen tähän voisi sitten media puuttua.

No, itse kun luin teidän lakialoitteen, niin katsoin hieman näitä ennakoilmoituksia ja varsinaisia. Otin näitä ihan kaikista puolueista, myös rakkaasta omasta kokoomuksesta. Jätän nimet tänään mainitsematta, mutta käyn läpi kansanedustajia: Ennakoilmoitus 2023 vaaleissa, keskustalainen kansanedustaja, 45 000, käytti 64 000. Demarikansanedustaja, ennakoilmoitus 46 000, käytti 68 000. Keskustalainen kansanedustaja kertoi käyttävänsä 75 000, käytti 95 000. Keskustalainen pudonnut kansanedustaja ilmoitti käyttävänsä 65 euroa, käytti 72 500 euroa — ilmoitti käyttävänsä 65 euroa, käytti 72 500 euroa. Sitten kokoomuslainen kansanedustaja — etten vain muita kerro —, 30 000, käytti 40 000. [Ben Zyskowiec: En saanut enempää! — Naurua] Vihreä kansanedustaja, 12 000, käytti 14 000.

Sitten kuntavaaleista, joista lakialoitteen esitellyt Harjanne sanoi, että vihreillä on tällainen velvoite: Vihreiden kansanedustaja kertoi kuntavaaleissa käyttävänsä 2 000 euroa ja hän käytti 70 prosenttia enempi kuin hän kertoi käyttävänsä. [Hannu Hoskonen: Voi kauhistus!] Mitä tällaisella velvoitteella on, edustaja Harjanne, merkitystä, jos te kerta kaikkiaan... Tässä salissa ei saa sanoa v:llä alkavaa sanaa — ja nuoret, se ei ole se, mitä te ajattelette [Puhuja katsoo lehterille — Naurua] — vaan tässä salissa täytyy todeta, että tämä on muunneltua totuutta, mitä näissä teidän vaalirahoituksissa kerrotaan.

Kysyn edustaja Harjanteelta, että jos te nyt ajatte tätä ja olitte sitä mieltä, että äänestäjää saa harhauttaa kertomalla käyttävänsä 65 euroa ja käyttämällä 72 000 euroa tai sitten näitä muita... Poliitiikassa on vähän vaarallista prosenteista tässä salissa puhua, mutta nopeasti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2025 vp

tuossa edustaja Zyskowiezin kanssa laskimme, että ylitykset ovat 20:tä prosenttia, 70:tä prosenttia, noin 50:tä prosenttia, eli merkittävästi erilaista kuin äänestäjille on kerrottu. No, äänestäjät ovat menneet katsomaan, että minä haluan äänestää sellaista, joka käyttää vähän rahaa, ja sitten tämä käyttääkin paljon rahaa. Minkälainen sanktio tähän tulee, muu kuin tämä median mahdollinen tarttuminen siihen? Eli jos jotain tehdään, niin kyllä siinä varmasti jonkinlainen sanktio tarvitsisi olla.

Itse olen puhunut täällä salissa paljon vaalirahoituksen läpinäkyvyyden vahvistamisesta ja parantamisesta, ja mielestäni siinä on paljon tehtävää. Olen itse nostanut esille ja tänäänkin, kun vaalirahoitus on avoinna tässä keskustelussa, nostan esille, että kirjanpitosoinen vaalirahailmoitus olisi esimerkiksi hyvä. Nyt jo meiltä kaikilta kansanedustajilta valinnan jälkeen pyydetään itse asiassa tiliotteet, joista ne tarkistetaan. Yhtä hyvin voisi olla kirjanpitosoinen, niin kuin erilaisilla yhdistyksillä jo on, ja silloin se aukenisi aidolla tavalla. Itse olen näitä tehnyt kauan, vuodesta 2007 lähtien, ja niissä on usein vähän erilaista tulkintaa, mihin jokin kokonaisuus sitten kuuluu. Kun se olisi kirjanpitosoinen, se olisi helppo tarkistaa.

Toinen, jonka haluan, arvoisa puhemies, tänään nostaa esille, on kuntavaalit. Ja jos, edustaja Harjanne, teette sellaisen lakialoitteen, jossa laajennetaan vaalirahailmoitusvelvollisuus kaikille kuntavaaliehdokkaille, niin sitä olen valmis kannattamaan. Se on itse asiassa hyvin olennaista. Tässäkin salissa monet ovat kuntapäättäjiä, monet toki pääsivät valtuustoon ja ovat keskeisillä paikoilla, mutta kuntatasolla nousee hyvin keskeisille kuntapäätöksenteon paikoille myös vaalirahailmoitusvelvollisuuden ulkopuolelta. Eli sillä, että on oltu ehdokkaina, päästy varasijoille johonkin, nousee vaikkapa rakennuslautakuntaan, maankäyttölautakuntaan, tekniseen lautakuntaan, ja siellä muuten käytetään paljon enempi sellaista päätösvaltaa, jossa syntyy tällaisia erilaisia jääviyskysymyksiä. Aika harvoin tässä salissa niitä tulee, ja kansanedustajien esteellisyyttä ja jääviyttä on toki hie- man eri tavalla tarkasteltu.

Edustaja Harjanne, olen mielelläni kanssanne jatkamassa tätä vaalirahoituksen avoimuuden parissa työskentelyä, mutta tämä ennakkoilmoituksen pakollisuus ei ole kannatettavaa, jos ei se ole sanktioitua, jos siinä tällaisia selkeitä, sanotaan, huijauksia tehdään. [Atte Harjanne pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne, vastauspuheenvuoro.

13.13 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Heinosen hyvästä kommentaarista tähän asiaan. Ehkä semmoisen filosofisen kysymyksen jätän ilmoille, että onko parempi, että ei ole sanonut mitään ja sitten asia selviää jälkikäteen, vai että näiden kahden välillä on ero, jota sitten on syytä perustella. Ja sitten kysyn sitä, että jos tällainen olisi velvoittava, niin eikö se loisi osaltaan painetta toimittaa sellainen kutinsa pitävä, ja tarvittaessa sitä voisi päivittää ennakköäänestyksen tai sen jakson aikana, kun se tilanne paranee. Eli minä itse ajattelen, että tämä on kannuste nimenomaan siihen, että tämäntyyppistä keskustelua kävisivät laajemmin siinä vaalien yhteydessä muutkin, eivät vain edustajat Harjanne ja Heinonen iltapäivällä perjantaina.

Sanktiot ovat erinomainen kysymys. Itse ajattelen, että tämä etenee helpommin nyt näin, mutta olen kyllä sitä mieltä, että pidemmän päälle pitäisi miettiä tapa myös sanktioida tssä tapauksessa, jos selvästi on jonkinlainen harhaanjohtava tai muunlainen toiminta tai velvollisuuden täyttämättä jättäminen kyseessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2025 vp

Myös tämä kuntapointti on erinomainen, ja jaan sen, että kyllä tässä olisi skarppaamisen varaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen, varsinainen puheenvuoro.

13.14 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Demokraattinen järjestelmämme lepää luottamuksen varassa. Se edellyttää luottamusta siihen, että valta perustuu kansalaisten ääneen ja että vaaleissa tehty valinnat perustuvat avoimeen ja reiluun kilpailuun. Juuri siksi on tärkeää, että myös ehdokkaiden vaalirahoitus on läpinäkyvää ja tietoa rahoituksesta on saatavissa riittävän ajoissa. Käsiteltävässä lakialoitteessa ehdotetaan, että ehdokkaiden olisi annettava ennakkoilmoitus vaalirahoituksestaan ja kampanjan kuluista ennen ennakkoäänestyksen alkua. Tällä hetkellä tällainen ilmoitus on vapaaehtoinen, ja kuten olemme nähneet, vain murto-osa ehdokkaista on siihen tarttunut.

Arvoisa puhemies! Avoimuus ei ole pelkkä tekninen yksityiskohta. Se on osa demokratian turvallisuutta. Kun kansalaiset tietävät, kuka tukee ehdokkaan kampanjaa ja millaisilla panoksilla tämä on ehdolla, syntyy luottamus. Tämä sama luottamus torjuu epäluuloja ja väärää tietoa, jotka voivat rapauttaa järjestelmämme pohjaa.

Keskustelu valtionvelasta on viime vuosina ollut oikeutetusti vilkasta. Meillä on oltu huolissaan siitä, miten vastuut ja vaikutus jakautuvat. Samaan tapaan meidän tulisi keskustella myös poliittisesta vaikutusvallasta, siitä, miten se muodostuu ja keiden varoilla. Avoimuus on paras tapa varmistaa, ettei piilovaikutusta pääse syntymään.

Arvoisa puhemies! Tässä aloitteessa ei esitetä mitään kohtuutonta. Ehdotettu velvollisuus on kevyt mutta merkityksellinen. On useimmin sääntö kuin poikkeus, että ehdokkaan kampanjarahoitus on hänellä ja tiimillä tiedossa jo ennen ennakkoäänestyksen alkua. Tällöin myös äänestäjät voivat tehdä harkittuja päätöksiä, jotka perustuvat oikeaan tilannekuvaan. Kannatan lakialoitteen tavoitetta lämpimästi. Demokratia vahvistuu siitä, että asioista kerrotaan avoimesti ja ajoissa. Tämä on pieni askel sääntelyssä mutta iso askel luottamuksen ja reilun pelin puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

13.17 Jari Ronkainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä tosiaan on edustaja Harjanteen lakialoite, joka liittyy demokratian ytimeen: kansalaisten oikeus saada tietoa siitä, ketkä rahoittavat vaalikampanjoita ja millä summilla. Aloitteessa esitetään muutettavaksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain 11 §:ää, joka koskee niin sanottua ennakkoilmoitusta eli sitä, miten ja milloin ehdokkaan on ilmoitettava suunnitellusta vaalirahoituksesta. Tällä hetkellä ilmoitus on vapaaehtoinen. Aloite esittää, että tällä hetkellä vapaaehtoinen vaalirahoituksen ennakkoilmoitus muutettaisiin pakolliseksi kaikille ehdokkaille. Tämä olisi selkeä ja oikeutettu parannus nykytilaan mutta vain, jos se toteutettaisiin oikealla tavalla.

Puhemies! Olisi tärkeää, että äänestäjillä olisi mahdollisuus nähdä jo ennen ennakkoäänestyksen alkua, minkä verran kampanjaan on varoja käytettävissä ja millaiset tahot ehdokkaan tukena ovat. Tämä lisäisi avoimuutta ja antaisi äänestäjille paremmat lähtökohdat tehdä harkittuja valintoja. Mutta samalla on syytä kysyä, mitä hyötyä olisi pakollisesta ennakkoilmoituksesta, jos sitä voisi muokata tai täydentää vielä vaalien ollessa käynnissä, jopa vaalipäivänä. Jos ehdokas ilmoittaa ennen ennakkoäänestystä 10 000 euron kampan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2025 vp

jabudjetin ja -rahoittajat mutta nostaa summan kaksin- tai kolminkertaiseksi myöhemmin, ilmoitus ei millään tavalla palvele alkuperäistä tarkoitustaan, avoimuutta ennen äänestämistä. Jos ilmoitus olisi vain pakollinen arvio, niin on vaarana, että siitä tulisi pelkkä byrokraattinen velvoite ilman minkäänlaista todellista lisäarvoa.

Jos vaalirahoituksen ennakkoilmoituksesta tehtäisiin aidosti sitova — eli ehdokkaan olisi pysyttävä siinä rahoitussuunnitelmassa, jonka hän on ennen vaaleja ilmoittanut — olisi pohdittava useita käytännön kysymyksiä. Mitä tapahtuisi, jos kampanjan kulut ylittäisivät ennakkoon ilmoitetun summan? Jouduttaisiinko erotus kattamaan ehdokkaan omasta pussista? Voitaishiinko myöhemmin saatuja tukia enää käyttää, jos niitä ei ole mainittu etukäteen? Tällaiset tilanteet ovat monelle ehdokkaalle arkipäivää, ja siksi näihin kysymyksiin pitäisi olla selkeät vastaukset ennen kuin ilmoitushommasta tehtäisiin aidosti velvoittavaa. Muuten on vaarana, että hyvä tarkoitus johtaisi vain epäselviin tilanteisiin.

Arvoisa puhemies! Suomessa on syystäkin korkea luottamus poliittiseen järjestelmään, mutta tämä luottamus ei säily ilman jatkuvaa vaalimista. Avoimuus ja rehellisyys poliittisessa toiminnassa eivät saa olla vain juhlapuheita. Niiden pitää näkyä myös lainsäädännössä. Tämän lakialoitteen käsittely tarjoaa meille tärkeän mahdollisuuden pohtia, miten voimme parhaalla mahdollisella tavalla varmistaa vaalirahoituksen avoimuuden. Avoimuus on demokratian perusta, ja sen toteutuminen edellyttää selkeitä, käytännöllisiä ja toimivia ratkaisuja. Kansalaisilla on oikeus tietää, ketkä tukevat ehdokkaita ja millä summilla, mutta tässä lakialoitteessa ehdotettu uudistus olisi toteutettava siten, että se palvelisi aidosti tarkoitustaan eikä jäisi pelkäksi muodollisuudeksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

13.21 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä Harjanteen lakialoitteessa ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus toimittaa valvovalle viranomaiselle ennakkoilmoitus vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista.

Nykyisessä vaalirahoituslaissahan ennakkoilmoitus on ehdokkaalle vapaaehtoinen. ”Avoin ja oikea-aikainen tieto ehdokkaan rahoituspohjasta edistää vaalien luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä, lisää kansalaisten luottamusta poliittiseen järjestelmään ja vahvistaa demokratiaa”, todetaan Harjanteen aloitteessa. Tällä hetkellä tilanne on se, että vain murto-osa ehdokkaista tekee tämän ennakkoilmoituksen. Vaalien jälkeen annettavan ilmoituksen ja ennakkoilmoituksen välillä voi olla merkittäviäkin eroja, mutta silti etukäteinen tieto rahoituksen kokoluokasta ja ennen kaikkea lähteistä lisäisi avoimuutta. Suuri osa vaalirahoituksestahan yleensä on kuitenkin kerätty ennen ennakköäänestyksen alkua.

Vaalirahoituksen avoimuuden kannalta myös valitsematta jääneiden ehdokkaiden osalta ilmoitusvelvollisuutta vaalien jälkeen tulisi tarkastella. Esimerkiksi eduskuntavaaleissa 2023 nähtiin muun muassa kerrostalon seinän kokoisia plakaatteja, mutta ehdokkaan ennakkoilmoitus oli tekemättä. Ehdokas jäi valitsematta, joten vaalirahoitus ja varsinkin vaalirahoituksen lähteet jäivät ikuisiksi mysteereiksi. Pakollinen ennakkoilmoitus saattaisi valaista esimerkiksi edellä mainitsemiani tilanteita, mutta ylipäätään sanktioimaton sääntely jättää kuitenkin avoimuuden mahdollisuuden vain ehdokkaan oman harkinnan varaan. Eli vaalirahoituksen läpinäkyvyyden ja avoimuuden kannalta meillä on vielä tehtävää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2025 vp

13.23 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Mikäli nämä edustaja Heinosen ansiokkaan selvityksen numerot pitävät paikkansa, että ehdokas on ilmoittanut ennakkoon käyttävänsä 65 euroa mutta sitten se on muuttunut yli 70 000 euroksi, niin ehkä on ihan hyvä, että kyseinen ehdokas ei sitten tullut valituksi, jos budjetointikyky on tätä tasoa, kun tässä salissa ehkä nyt pitäisi yhteisistä rahoista osata päättää.

Mutta itse tähän asiaan: Tuen lämpimästi kyllä edustaja Harjanteen tekemää aloitetta. Vaalit ovat demokratian elinehto. Sitä kautta kansa pystyy sanomaan mielipiteensä, miten heitä hallitaan ja ketkä ovat kulloinkin vastuussa. Mutta se on aina selvää, että myös kampanjat useimmiten vaativat myös taloudellisia resursseja, jotkut kampanjat enemmän kuin toiset, ja joka tapauksessa rahaa täytyy kerätä, ja se hän ei itsessään ole ongelmallista, kun se tehdään avoimesti. Mitä avoimemmin ehdokas kertoo sen, keneltä hän on vaalirahaa ottanut, sitä helpompi äänestäjien on sitten arvioida, onko tämän lahjoituksen saaminen ollut soveliaista, onko tuo hyvä taho, joka voi ehdokkaalle lahjoittaa, ja miten se mahdollisesti vaikuttaa ehdokkaan poliittisiin linjauksiin vai vaikuttaako ollenkaan. Kun tämä tehdään avoimesti, niin kansalaisilla on sitten hyvin laaja tieto siitä, miten he tulevat toimimaan.

Erityisesti tämä ennakkoilmoituksen velvoitteellisuus olisi siinäkin mielessä erinomaista, mihin edellinenkin puhuja viittasi, että nythän meillä jää merkittävällä osalla ehdokkaista ilmoitus tekemättä. Heidän ei tarvitse tehdä ilmoitusta, koska jos he eivät tule valituiksi tai ensimmäisille varasijoille, niin näin ollen heidän ei tarvitse tätä ilmoitusta tehdä. Tämä poistaisi myös tämän epäselvyyden meidän vaalirahoituksen julkisuudessa. Tiedetään, että edellisissäkin eduskuntavaaleissa oli todella suuria kampanjoita, joista ei lopulta tullut ilmoitusta, koska ehdokas ei tullut valituksi tai edes varasijalle.

Toivottavasti tämä lakiesitys etenee ja nämä mahdolliset ongelmakohdat, mihin myös edustaja Heinonen hyvin omassa puheenvuorossaan viittasi, pystyttäisiin sitten tässä keskustelun aikana myöskin korjaamaan ja pystyisimme tätä kautta kaikki yhdessä parantamaan meidän demokratiamme ja vaaliemme läpinäkyvyyttä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt kysyisin edustaja Koposelta, onko teillä pitkä puheenvuoro. [Ari Koponen: Yhtä lyhyt kuin aina ennenkin!] — Edustaja Koponen, olkaa hyvä. Meillä on vain tarkka loppumisaika, niin sen takia tällainen.

13.26 **Ari Koponen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä tosiaan on hyvät ja huonot puolensa, niin kuin edelliset puhujat ovat kertoneet. Mutta ehkä nostaisin keskusteluun sen, että kaikkien puolueitten kesken olisi hyvä käydä keskustelua yleisesti tästä kampanjakatosta, että olisi jonkunlainen katto, minkä verran rahaa saa vaaleihin käyttää. Se olisi ehkä omasta mielestäni paljon tärkeämpi kuin tämä aloite.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt sama kysymys vielä edustaja Harjanteelle. [Atte Harjanne: Paikalta pidän!] — Kiitos.

13.26 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Suurkiitos kollegoille erinomaisista puheenvuoroista tähän liittyen — hyviä evästeitä myös ehkä laajemmin vaalirahoitukseen liittyvään problematiikkaan. Tämä ehdotus itsessään on varsin pehmeä hallinnollisesti, kevyt keino ja lainsäädännöllisesti aika simppelisti, nähdäkseni, läpivietävissä, mutta ei tietenkään sitten vastaavasti korjaa kaikkea tai ole mitenkään autuaaksi tekevä.

Ehkä muutama kommentti:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2025 vp

Edustaja Ronkaiselta oli hyvää pohdintaa tavallaan siitä, pitäisikö sen sanotun pitää ja mikä sen päivittämisen merkitys on. Siinä varmaan olennaista olisi, että jokainen päivitys, tavallaan kaikki versiot siitä, jää näkyviin, jolloin siitä jää jälki, mitä on missäkin vaiheessa todennut.

Sitten tämä edustaja Mikkosen ja edustaja Kokon nostama valitsematta jääneiden kysymys on itse asiassa erinomainen, koska meidän järjestelmässähän menee aika vähän ääniä niin sanotusti hukkaan. Eli myös niiden ihmisten äänet, jotka eivät tänne joukkoomme ole liittyneet tai kunnanvaltuustoihin tai varoille, ovat siellä listoilla määrittämässä sitä vaalitulosta, joka on sitten määrittänyt sen, keitä täällä viime kädessä istuu. Tietyllä tavalla olisi kyllä paikallaan myös velvoittaa enemmän sitten heitäkin, jotka eivät vaaleissa ole läpi asti päässeet tai varapaikoille, eli sikäli erinomaisen tärkeä nosto.

Kiitos rakentavasta, hyvästä keskustelusta. Tekemistä tässä riittää, vaikka suomalainen demokratia oikein hienoissa kantimissa onkin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.